

Šelmy lasicovité učebnice str. 49 - 51

Ptáčníková Ivana

Lasicovití (kunovití)

- - je čeleď šelem
- - drobné štíhlé a hbité šelmičky např. **lasice kolčava**, nebo i středně velké a mohutné šelmy např. **jezevce a rosomáka**.
- - krátké nohy, mimořádně ohebná páteř a pachové žlázy v okolí řitního otvoru
- - nemají zatažitelné drápy, proto například kuny našlapují jen na prsty, aby byla jejich chůze co nejtišší.

Společné znaky lasicovitých šelem

Protáhlé tělo,
krátké končetiny

U řitního otvoru má **pachové žlázy** (při ohrožení z nich vylučují silné pachové výměšky)



loví drobné hlodavce, hmyz

nezatažitelné drápy

Dělení

- Čeleď lasicovití - celkem 55 druhů ve 24 rodech)
- podčeď vydry
- podčeď jezevci
- podčeď medojedi
- podčeď kuny, 
 - lasice
 - kuna
- Do čeledi se také někdy řadí skunkové
- V Česku je největší lasicovitou šelmou **jezevec lesní**, nejmenší je **lasice kolčava**. Mezi zdejší lasicovité šelmy patří i **tchoř tmavý** a **fretka** (jeho zdomácnělá forma). Ve vodě žije vydra říční.

Stavba těla kuny lesní



Kuna skalní

- - má dlouhé štíhlé tělo s hedvábnou srstí a bílou náprsenkou
- - délka těla 30-50 cm, z toho ocas dosahuje délky až 20 cm a váha až 2,3 kg
- - dožívá se 10 až 12 let
- - polštářky na tlapkách nemá pokryté srstí.
- Výskyt - v Evropě i Asii, žije obvykle v blízkosti lidských staveb
- Živí se hlodavci a dalšími drobnými savci, drůbeží a vajíčky, na podzim ovocem.
- Patří mezi obávané návštěvníky kurníků, kde často zakousnou všechny slepice, aniž by je žraly, či jim vysávaly krev.
- Kuna skalní smí být lovena od 1. listopadu do posledního února, po zbytek roku je hájená.



Kuna skalní



Kostra

Kuna lesní

- je štíhlá, dlouhonohá šelma s dlouhým huňatým ocasem a světle hnědě, čokoládově až černě zbarvenou srstí
- končetiny má vyzbrojeny ostrými drápy, tlamu zase ostrými zoubky vhodnými k rychlému usmrcení kořisti.
- má na hrdle žlutě zbarvenou skvrnu, nedosahující až na přední končetiny.
- pohlaví se od sebe zbarvením neliší, pouze velikostí (samec je zřetelně větší než samice).



Kuna lesní



Tchoř tmavý

- menší šelma,
- svrchní strana těla je tmavohnědá s prosvítající podsadou medové barvy, spodní strana těla je černá
- okolí čenichu a okraje boltců jsou bělavé
- výskyt - v Evropě a západní části Asie, v Alpách až do výšky 2000 m n. m.
- žije u vod, v polích, na okrajích i poblíž lidských budov.
- v České republice se vyskytuje vzácně.
- loví zejména ptáky a drobné savce, ale také větší hmyz, nepohrdne ani plody rostlin

Ochrana proti nepřítelům – páchnoucí tekutina vylučovaná z podocasních žláz „smrdí jako tchoř“



Tchoř tmavý



Lasice kolčava

- - naše nejmenší šelma
- - délka těla asi 20 cm
- - srst krátká, skořicové barvy
- Výskyt – pole, hromady kamení
- Potrava – hraboši, myši, křečci,
drobní ptáci, ještěrky a hmyz



Lasice kolčava



Lasice hranostaj

- zbarvení hranostaje je v létě hnědé s bílým břichem
- v zimě má hustší čistě bílý kožich
- pro hranostaje je typická černá špička ocasu
- zimní kožešina hranostaje byla vysoce ceněná a byla používána i na typická a dobře známá slavnostní roucha = hermelín.



Dáma s
hranostajem
Leonardo da Vinci



Ludvík XIV.
v hermelínovém
plášti



Lasice hranostaj – letní srst



Lasice hranostaj – zimní srst

Vydra říční CH

- jediný druh vydry vyskytující se v Česku
- je velká lasicovitá šelma s protáhlým, štíhlým tělem, krátkými končetinami s plovacími blánami a svalnatým, zužujícím se ocasem, slouží jako kormidlo
- Výskyt - v Evropě, Asii a severní Africe
poblíž stojatých i tekoucích vod,
- Srst - krátká světle až tmavě hnědá s bílou spodinou, velmi hustá (nevniká do ní voda)
- Pohlaví se od sebe zbarvením neliší.



Chování vydry

- *Vydra je skvělý plavec a potápěč a ve vodě může vydržet i déle jak 5 min, přičemž může uplavat až 400 m.*
- *Na lov se ve většině lokalitách vydává až v pozdní části odpoledne, kdy není sluneční záření tak silné.*
- *Vyhrabává si poměrně dlouhou noru s doupětem v hlinitých březích nebo pod kořeny stromů, přičemž do ni bývá často vchod pod vodní hladinou, čímž se stává nepřístupnějším pro mnoho vydřích predátorů.*
- *Za jeden den zkonzumuje vydra říční velké množství potravy. Živí se přitom především vodními živočichy, zvláště pak rybami, občas i měkkýši, obojživelníky, drobnými savci nebo mladými vodními ptáky.*
- *V České republice, je v současné době vyhodnocena jako **kriticky ohrožený druh**.*
- *Dnes ji můžeme zastihnout kdekoliv na vhodných tocích, ale nejhojněji se vyskytuje na Plzeňsku, Šumavě, jihočeské pánvi na Českomoravské vrchovině, vzácněji pak na Ohři, v severozápadních Čechách nebo na Dyji. V poslední době byl potvrzen rovněž výskyt v Českém Švýcarsku.*

Jezevec lesní

- Výskyt - Evropa, Kréta, Malá Asie
Dálný východ.
- Na lovení jezevců byla vyšlechtěna speciální psí plemena – jezevčíci
- V Česku - největší kunovitá šelma, váží až 20 kg, dlouhý je až 85 cm a s ocasem má metr.
- má téměř bílou hlavu, jen přes oči má široké černé pruhy.
- srst je žlutošedá až černá.
- došlapuje na celá chodidla a tlapy má opatřeny pěti velkými drápy.
- Uši má malé.



Jezevec lesní



Jezevčí nora

Rosomák sibiřský

- je velká lasicovitá šelma
 - měří na délku od 85 centimetrů až do jednoho metru, v kohoutku dosahuje výšky až 50 centimetrů a váží asi 7-32 kg.
- výborně šplhá, plave a typickými poskoky vytrvale běhá.
- nemá stálé obydlí, příležitostně se ukrývá v jeskyních, pod vývraty nebo v norách v půdě či ve sněhu.
- jediným přirozeným nepřítelem rosomáka je vlk
- Výskyt - hlavně v severních částech zeměkoule, (sev. Rusko, Grónsko, nejsevernější obl. Ameriky).



Rosomák sibiřský

Medojed kapský

- délka těla asi 70–105 cm (včetně ocasu), výška 25–30 cm, hmotnost 6–15 kg.
- samci jsou větší a těžší
- Medojed je robustní, se širokou hlavou a velmi malýma očima a ušima. Krk a ramenní oblast jsou svalnaté.
- Horní polovinu těla má medojed zbarvenou stříbro-šedě, zbytek těla je černý.
- Srst je hrubá a chrání medojeda stejně jako volná kůže proti uštknutí nebo bodnutí žihadlem
- Má velice krátké silné nohy, přední jsou relativně svalnatější a pohyblivější než zadní.
- Drápy předních nohou usnadňují hrabání v písčitém povrchu a mohou být až 4 cm dlouhé. Drápy na zadních nohou jsou malé



Zajímavost

- *Díky jeho dravosti a agresivitě o něm v Africe kolují mnohé mýty a legendy mezi domorodými obyvateli. Tvrdí se například, že se dokáže v případě uchopení otočit uvnitř své kůže.*
- *To je sice poněkud nadnesené tvrzení, ale jeho kůže je skutečně nápadně volná, takže ho např. nelze bezpečně uchopit za kůži na šíji jako jiné kunovité šelmy.*
- *Jeho kůže je také velmi tuhá a pevná, takže ji neprokousne ani pes velikosti německého ovčáka a není snadné ji prostřelit broky.*
- *Medojed je na svou velikost velmi silný. Byl zaznamenán případ, že usmrtil dva ohaře a retrívra, kteří na něj byli poštváni.*
- *Medojed je velmi inteligentní a je schopný používat jednoduché nástroje. Bylo nafilmováno jak si při lovu mláděte ledňáčka, jež uvízlo v kořenech, přivalil kmen stromu a použil ho jako podstavec*